

SOẠN BÀI: GIÁ TRỊ VĂN HỌC VÀ TIẾP NHẬN VĂN HỌC

Trả lời câu hỏi ôn tập SGK Bài: Giá trị văn học và tiếp nhận văn học

Câu 1 (trang 191 SGK ngữ văn 12 tập 2)

Giá trị của văn học ảnh hưởng, tác động sâu sắc tới con người và cuộc sống:

- + Giá trị nhận thức
- + Giá trị thẩm mỹ
- + Giá trị giáo dục

* Giá trị nhận thức: phản ánh hiện thực, khám phá, lí giải đời sống con người ở nhiều không gian, thời gian khác nhau, mọi thời đại, xứ sở.

Văn học phản ánh quá trình nhận thức thế giới, tự nhận thức bản thân mình của mỗi người.

*Giá trị giáo dục

+ Văn học mang giá trị giáo dục, thông qua việc nhận thức cuộc sống đẹp, người viết nêu cao ngợi giá trị sống tốt đẹp, lên án thói hư tật xấu nhằm tạo ra những bài học giáo dục sâu sắc.

Ngay cả khi văn học miêu tả cái xấu, cái ác thì vẫn có tác dụng giáo dục tốt đến độc giả, nếu nhà văn có cái tâm trong sáng, thái độ phê phán đúng mực, hợp lý thông qua những hình tượng nghệ thuật độc đáo, sáng tạo

* Giá trị thẩm mỹ

Giá trị nhận thức, giá trị giáo dục của văn học có thể phát huy tích cực khi gắn với giá trị tạo nên đặc trưng của văn học, giá trị thẩm mỹ. Giá trị thẩm mỹ có khả năng của văn học có thể phát hiện, miêu tả những vẻ đẹp của cuộc sống một cách sinh động, giúp con người cảm nhận được, rung cảm với những vẻ đẹp phong phú, rộng lớn từ tình cảm, thế giới bên ngoài.

- Vẻ đẹp văn học hài hòa giữa hình thức với nội dung, mang lại những tình cảm thẩm mỹ cho người đọc

Câu 2 (Trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Mối quan hệ mật thiết giữa các giá trị văn học khác nhau

- + Ba môi quan hệ mật thiết không tách rời, tác động đến người đọc (khái niệm chân, thiện, mỹ)
- Giá trị nhận thức làm tiền đề giá trị giáo dục, giá trị giáo dục làm sâu sắc thêm giá trị nhận thức
- Không có nhận thức đúng đắn, văn học không thể giáo dục con người
- Giá trị nhận thức, giá trị giáo dục được phát huy tích cực nhất khi gắn với giá trị thẩm mỹ

Câu 3 (Trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Tiếp nhận văn học, rung động với nó, đắm chìm trong thế giới nghệ thuật của tác phẩm, lắng nghe tiếng nói của tác giả, thưởng thức cái hay, cái đẹp và tài nghệ của tác giả.

Hai tính chất cơ bản:

+ Tính chất cá thể hóa, chủ động, tích cực của người tiếp nhận. Yếu tố thuộc về cá nhân và vai trò quan trọng: năng lực, thị hiếu, sở thích, lứa tuổi, trình độ học vấn, kinh nghiệm sống...

Tính khuynh hướng trong tư tưởng, tình cảm, lứa tuổi, trình độ học vấn, kinh nghiệm sống...

Khuynh hướng tư tưởng tình cảm, thị hiếu thẩm mỹ làm cho sự tiếp nhận đậm nét cá nhân

Sự chủ động, tích cực của người tiếp nhận làm tăng sức sống cho tác phẩm

+ Tính đa dạng, không thống nhất: cảm thụ, đánh giá của công chúng về một tác phẩm khác nhau, thậm chí cùng một người ở nhiều thời điểm khác nhau

Câu 4 (trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Cấp độ tiếp nhận văn học:

- Cảm thụ tập trung vào nội dung cụ thể, toàn bộ câu chuyện tác giả muốn nói gì
- Cảm thụ qua nội dung trực tiếp, thấy được nội dung tư tưởng tác phẩm ‘
- Cảm thụ chú ý tới nội dung, hình thức nghệ thuật, thấy được giá trị tư tưởng, nghệ thuật, đòi hỏi người đọc phải có năng lực cảm thụ

Phần Luyện tập bài giá trị văn học và tiếp nhận văn học

Bài 1 (trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Tuy nhiên khi nói tới giá trị cao quý nhất của văn chương thì đúng là “văn chương làm cho lòng người thêm trong sạch và phong phú hơn”

Bởi: văn chương khơi gợi trong con người những tình cảm tốt đẹp chưa có và đã có.

+ Văn chương mở ra những khát vọng, gieo cho con người những tình cảm cao đẹp.

+ Văn chương phát hiện, miêu tả vẻ đẹp của cuộc sống một cách sinh động, giúp con người cảm nhận một cách tinh tế, sâu sắc vẻ đẹp.

Bài 2 (trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Văn bản Vợ nhặt:

+ Giá trị nhận thức: tái hiện chân thực thời kì đau thương của dân tộc khi chịu hai ách áp bức, bóc lột của thực dân và phát xít. Nạn đói năm 1945 cướp đi mạng sống của nhiều người.

+ Giá trị thẩm mĩ: khơi gợi niềm đồng cảm, thương cảm của người đọc đối với thân phận con người nghèo khó trong thời kì đất nước bị ngoại xâm.

+ Giá trị giáo dục: giáo dục lòng yêu nước, lòng thương người.

Bài 3 (trang 191 SGK Ngữ văn 12 tập 2)

Cảm: chính là cảm nhận, tình cảm mà người viết gửi gắm, người đọc tiếp nhận. Cảm ở đây xuất phát từ tình cảm của con người

Hiểu: nắm được nội dung, tình cảm, hiểu được bản chất vấn đề, nắm được kiến thức.

Hiểu thuộc về nhận thức, khi người đọc nhận thức, nhìn nhận đúng đắn một tác phẩm cả về nội dung và nghệ thuật sẽ có cơ sở lí giải những ấn tượng, cảm xúc mà tác phẩm gợi ra.